

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Bucumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoarea, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codreana, Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Loina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițeru, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Noiăna, Olteana, Oraviciană, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea d, împrumut și păstrare (Iva-mare), Riuireana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul sds.) Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tașnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O masă a studenților în Făgăraș.

Nici un ținut locuit de poporul românesc din aceasta patrie nu este înzestrat cu o rețea atât de deasă de așezăminte financiare, societăți pe acții și însoțiri, de ale noastre, ca așa numita Țara Oltului. Pe un teritor de 1875 km. □ și la 95,174 locuitori (dintre cari 84,436 Români) se află aici nu mai puține decât 40 de bănci, 20 societăți pe acții și 20 însoțiri. Cu cele două bănci semite din Făgăraș și cu banca săsească tot de acolo și din Șercaia, numărul băncilor din comitatul Făgărașului se urcă la 44. Vine deci o bancă pe circa 47 km. □ și pe 2163 de locuitori, iar luând în considerare numai băncile noastre și populația românească tot câte 2110 de locuitori au câte o bancă. Izvoare de credit și ocazii de a depune spre fructificare economiile făcute are deci poporul nostru din Țara Oltului prea destule, încât o concentrare a acestor izvoare se impune deja ca o necesitate urgentă. Dar despre aceasta altădată.

Conform datelor culese dela 19 societăți pe acții și 8 însoțiri, în total deci dela 27 de institute* (celelalte sunt mare parte însoțiri de mai puțină importanță), la finele anului 1912 băncile noastre din comitatul Făgărașului au avut active totale în sumă de K 11.525,000.—, rotund, dintre cari Escont, rotund K 8.250,000.— și Imprumuturi hipotecare rotund K 1.850,000.—.

* Datele statistice sunt culese și lucrate de dl Ilarie Dăbău, funcționar la «Furnica» din Făgăraș, căruia îi mulțumim și pe calea aceasta pentru prețioasele date, ce ne-a furnisat.

Restul alte active. Abstragând dela acestea din urmă și luând în combinație numai sumele plasate în cambii și împrumuturi hipotecare rezultă ca împrumut câte K 119.6 pro cap.

Depozitele spre fructificare în acelaș timp s'au cifrat cu rotund K 6.353,000.—. Revin deci ca economii pro cap circa K 75.—.

Capitalul social al institutelor de bani din comitatul Făgărașului, care la singuraticele societăți pe acții variază între K 20,000 și K 240,000, a fost la finele anului 1912 de rotund K 1.518,000, iar Rezervele de rotund K 722,000.—. Averele propriie a băncilor s'a cifrat prin urmare cu K 2.240,000.—.

Ca venit brut au realizat suma de K 916,000.— rotund, cheltuielile au fost de K 674,000.—, iar profitul net al celor 27 de institute considerate aici, s'a cifrat cu K 242,000.—, ceea ce corăspunde la o rentabilitate de 15.94% ale capitalului social de K 1.518,000.

Profitul net, în sumă de K 242,000.—, s'a distribuit cum urmează: dividende K 96,800.— (circa 40%) fonduri de rezervă K 81,000.— (33.47%) și tantieme, remunerații, fond de pensiune etc. K 54,400.—.

Pentru scopuri filantropice și culturale în fine, au sacrificat băncile oltene 4.4% ale profitului lor net, adică suma rotundă de K 9800.— cuota singuraticilor bănci variând între 0 și 32.6%.*

Cercetând acum spre ce scopuri au împărțit singuraticele bănci cotele filantropice și

* Cuota aceasta a atins-o «Însoțirea de credit din Drăguș» care din profitul ei net de K 711.— din 1912 a votat pentru scopuri culturale filantropice K 232.—.

culturale votate de adunările lor generale, vedem că partea cea mai mare a acestor cuote s'a întrebuintat, și se întrebuintează de ani de zile, pentru scopuri locale, pentru a asigura sau înlesni existența bisericii, școlii din localitate sau pentru ajutorarea altor instituții de interes sau folos local din sediul sau raionul de afaceri al fiecărei bănci. Filantropia și munificența sunt deci practicate numai în cerc de tot restrâns.

Un grup atât de însemnat de bănci, cum sunt băncile oltene, reprezentând o putere materială atât de considerabilă, ca aceea, care se reoglindează din cifrele de mai sus și operând într'un ținut atât de curat românesc ca Țara Oltului, trebuie să fie însă condus în acțiunile sale și de considerații de ordin superior. Are datorința morală să creeze și să susțină, cu puteri unite, și așezăminte de interes general și de folos obștesc pentru poporul, care susține și alimentează aceste bănci.

Un astfel de așezământ ar fi, bună-oară, *o masă a studenților în Făgăraș*, a căreia necesitate este deja de mult simțită în acest oraș, ce băjbăie de liceani români, lipsiți unii și de cele mai necesare pentru traiul zilnic.

Intrebăm: să le fie cu neputință celor 40 de bănci, mari și mici, din Țara Oltului cari au, împreună, avere proprie de aproape 2¹/₄ milioane și realizează anual profituri curate de aproape 1/4 de milion coroane, — să creeze și să susțină «Masa» amintită? Sigur nu! Trebuie numai bunăvoință și puțin simț de solidaritate din partea conducătorilor băncilor oltene și mijloacele reclamate de «Masa» se vor afla, fără a impune singuraticelor bănci sarcini prea mari. Intrarea în amănunte asupra acestei chestiuni, la acest loc, o aflăm de prisos; precum credem că este superfluu a stăruii asupra importanței deosebite, ce o are din toate punctele de vedere o astfel de masă a studenților îndeosebi în Făgăraș.

Resuscităm numai ideea. Cei chemați să caute și să afle căile de a o realiza cât mai curând.

Latifundiile și mica proprietate.

— Reflexiuni de Romul Dimboiu. —

La chestiunea tratată de dl I. Oțoiu în Nr. penultim al acestei reviste țin a face câteva reflexiuni. După părerea mea modestă viitorul nu-i suride micii, ci numai marei proprietăți din simplul motiv, că numai marea proprietate se poate folosi de izbânzile tehnice moderne, de mașinile agricole și pentru că numai marea proprietate se poate lucra mai rațional și intensiv. Întocmai ca și la industria mare așa și la marea proprietate, nu capitalul e cea mai însemnată cerință, deși e foarte necesar, ci principiile, după cari e con-

dusă munca. Principiul cel mai sănătos, cel mai economic și cel mai drept e diviziunea muncii. Prin aplicarea acestui principiu se face cea mai mare cruțare posibilă în timp, muncă și materie. Însă acest principiu se poate aplica numai în unități mai mari de muncă. Marea industrie numai în baza acestui principiu se susține. Deci micul industriaș nu în fața capitalului, pe care oricine îl poate procura, ci numai în fața principului diviziunii muncii sucombă. Micul industriaș nu poate construi d. e. un tun, dar nici baremi un briceag. Tot astfel nu poate presta mica proprietate aceea-ce poate marea proprietate.

Că munca organizată pe baza principiului diviziunii muncii e mai ușor de executat, cred că nu mai trebuie demonstrat, tot asemenea și că o întreprindere organizată pe aceste baze, fiind mai rentabilă, își poate plăti bine muncitorii. Iată explicarea afluenței tocmai a micilor proprietari către marile centre industriale, începând în Franța încă înainte de marea revoluțiune, și urmând în celelalte state până în zilele noastre.

Din contră mica proprietate sau proprietatea individuală peste tot, nu poate mulțumi în mod absolut toate trebuințele populațiunii. Prin ea să lățește tot mai mult mizeria între oameni, întrucât în raport cu creșterea populațiunii, mica proprietate să fărâmițește tot mai mult. Aș vrea să văd dacă prin sistemul actual de mică proprietate țărănimea poate atinge acel nivel cultural, care să-i poată deștepta o conștiință neclătită a demnității sale de om și membru al națiunii sale; ori dacă poate să-și întocmească traiul și numai după cele mai neapărate prescripții igienice; ori dacă poate să se ridice la o bunăstare materială corăspunsătoare? Hotărât că nu. Țăranului nu-i permit modestele-i mijloace să-și câștige cultura necesară, nici să-și întocmească traiul după oarecari principii mai igienice, nici o bunăstare generală, nu va putea ajunge, abstragând dela cazuri sporadice de îmbogățire, cari de regulă merg în contul alor mulți semeni de-ai lor. În genere e lucru cunoscut, că proletariatul niciodată nu a fost mai mare, ca în zilele noastre. Și aceasta pentru că oamenii, în general, întreținerea traiului, iar țărani pe deasupra și munca lor, nu și-o știu întocmi pe baza principiului diviziunii muncii, tocmai fiindcă se leagă prea mult de sistemul proprietății individuale. E de mirare cum muncitorii industriali nu au venit încă la această idee având exemplul practicului principiu pururea înaintea ochilor.

Pentru susținerea micii proprietăți exemplul cu grădinile Bulgarilor nu e la loc. Mai întâi Bulgarii practică aceste grădini, nu la ei acasă, ci numai în străinătate și numai pe lângă orașe. Apoi ei se folosesc de principiul diviziunii muncii, cultivând numai legumi și nimic mai mult. Își pot deci concentra toată atențiunea micului lor petec de pământ. Pe când țăranul se luptă cu o mie de gânduri.

Asemenea diferitele soiuri de însoțiri constituiesc numai un sprijin foarte paliativ pentru mica proprietate.

Ce privește însemnătatea politică, aceasta revine asemenea marei proprietăți, dar numai când aceasta cuprinde în sine și o unitate corăspunsătoare de populațiune, constituind o forță numai în baza celui număr de populațiune, reprezentând o singură voință cu tot aplombul necesar, căci în lipsa unității de populațiune nu numără mai mult, decât mica proprietate, unde de obicei câte capete atâtea voinți.

Dovezi despre forța politică a marei proprietăți, conținând mari unități de populațiune avem destule. Așa timpul eroic al Grecilor cade pe vremea când pro-

prietatea eră comună, adecă era numai mare proprietate. Totaşa Romanii au fost o forţă universală numai în baza mării proprietăţi, cuprinsând mari unităţi de populaţiune. Asemenea a fost o forţă politică marea proprietate în evul mediu, şi tot din motivul de a creă noi forţe politice au fost dotate bisericile cu moşii extinse, cuprinsând mari unităţi de populaţiune.

Forţa politică a mării proprietăţi a subsistat însă numai până când ea a îngrijit în mod corăspunsător susţinerea traiului indivizilor, ce-i aparţineau. Indată însă ce populaţia de pe marile proprietăţi a început a fi desconsiderată, putându-şi susţine numai în cel mai mizerabil mod viaţa, a început reacţiunea, adecă revoluţiunile. Imboldul revoluţiunilor a fost deci totdeauna de natură pur economică, totdeauna le-a fost oamenilor în joc siguranţa bucătării de mâncă. Dacă rezultatul revoluţiunilor s'a concretizat în actualul sistem de proprietate individuală, e numai o întâmplare. La tot cazul fintele ideale ale marilor revoluţiuni nu au fost atinse, constituind şi sistemul actual numai un experiment, în multe privinţe dureros, dar poate necesar, pentru a se putea îndrumă pe calea cea bună dezvoltarea viitoare a vieţii omeneşti. Căci dacă detentorii marilor proprietăţi ar fi avut totdeauna simţul necesar să-şi îngrijească părinţeşte unităţile de populaţiune, ar fi durat încă foarte mult sistemul autocrat, de mari proprietăţi, din trecut. Avem doar exemple când în revoluţiuni, jobagi bine tractaţi şi indestulţi, în câte cazuri nu şi-au apărat stăpânii, contra semenilor lor.

Dacă marii proprietari de azi îşi petrec timpul departe de moşie, e explicabil. Până când aveau să se îngrijescă de traiul unităţii de populaţiune aparţinătoare, erau legaţi cu mii de interese de moşie. Indatăce au fost absolvaţi de susţinerea populaţiunii, au pierit şi legăturile ce-i ţineau la ţară. Au început apoi a simţi lipsa unei societăţi corăspunătoare lor, şi astfel au început a se retrage la oraşe, iar cei mai în stare chiar şi în străinătate.

Cu toate acestea sistemul mării proprietăţi conţinând mari unităţi de populaţiune trebuie să reinvie, se înţelege sub altă formă, nu numai în urma evoluţiunii cultivării pământului, dar şi pentru ridicarea ţăranului la nivelul dorit de atâta vreme: cultural, igienic, economic etc., precum şi din punct de vedere naţional în urma forţei politice, ce-i este inerentă.

Bancherul din provincie.

Credite Personale.

(Continuare.)

Zici că şi examinarea aceasta periodică a conturilor este împreună cu greutate însemnate, fiindcă o parte a clienţilor tăi liberează cecuri bianco, respective în locul numelui remitentului scriu numai un număr, sau numai iniţiala numelui. Din aceasta însă nu urmează că cecurile emise în forma aceasta s'au făcut cu scop de a înşelă. Poate că partidele voiesc să fiină secret afacerile lor de bani şi întrucât nu ajung niciodată sub nici o formă în debit, au dreptul să urmeze aşa. Dacă însă debitează băncii şi mai cu samă dacă debitul lor nu este acoperit, dreptul lor de a face operaţii obscure prin conturile lor încetează. Dacă îţi încrezi lor banii, trebuie să ai cel puţin dreptul ca barămi în mare să ştii ce fac cu banii tăi. E adevărat, că chiar şi când un cont se poartă anonim, din giruri şi din multele însemnări ce obvin pe cecuri ușor poți deduce multe de toate, ce ai voi să

ştii; dar aceasta încă nu poate fi motiv de a i-se permite să manipuleze în contul său cu litere secrete şi să lase în sarcina ta aflarea cheii secretului. Cecurile sale trebuie să fie umplute în regulă, şi să nu ascundă sub cifre obscure destinaţia, ce o au.

La examinarea unui cont să te fereşti de cetirea superficială şi neglijentă a cifrelor. Să luăm pentru exemplu contul lui Agerescu & Comp, la care banca pe vremea antecesorului tău, a domnului Găgăuţă, a suferit pierderi. Pe domnul Găgăuţă l-a indus în eroare faptul, că respectiva firmă a avut totdeauna bonuri, pretensiuni respectabile. A dedus de aici, că firma dispune de surplusuri de capital; cât de mare i-a fost însă surprinderea, când într'o bună zi firma şi-a sistat plăţile, având în cont încă câteva mii ca bon. Şi totuş s'a întâmplat aşa. Agerescu & Comp erau negustori de lemne de clădit, cari şi-au procurat marfa pe credit de şase luni, pe când marfa o primeau momentan... Marfa aceasta au expedit-o la diverse partide, trasând cambii asupra respectivilor, a căror contravaloare au şi trecut-o momentan în favorul contului lor. În modul acesta le-a şi succes ca să-şi creeze frumoase pretensiuni faţă de bancă, căci contravaloarea vânzărilor lor ajungea cu mult mai înainte în mâinile lor, decât aveau ei să plătească preţul lemnului. Domnul Găgăuţă ar fi putut observă, că suma acceptelor, care a fost trecută prin contul firmei din chestiune în anul precedent falimentului, a atins cifra de 200,000 coroane; şi fiindcă acceptele decădeau tot la jumătate de an, Agerescu & Comp. dătoareau prin urmare în permanenţă cu suma de 100,000 coroane pentru lemne de clădit, pe cari — dupăcum s'a şi adevărit — le-au fost vândut la măsură mai slabi şi pe la întreprinzători săraci. Când apoi în urma crizei în industria de edificări câţiva din aceştia s'au poticnit, neînsemnatul capital a lui Agerescu & Comp. încă s'a pierdut, luându-i locul un deficit, mult mai mare decât capitalul, iar banca cu tot bonul de 5000 cor., în fiinţă după cărţi, s'a trezit în portofoliu cu un mare număr de cambii fără de nici o valoare.

Fereşte-te deci de a te încrede prea mult în bonurile regulate ale cuiva, înainte de a te fi convins de provenienţa lor. Dacă observi, că de cele mai multeori plăteşte numai cu accepte şi foarte rar cu numără, poți presupune, că saldul ce se arată e de natură trecătoare şi serveşte de fapt ca garanţie pentru alţii. Sunt bani depuşi la tine pentru acoperirea unor datorii scadente în viitor. În alte privinţe situaţia afacerii lui poate să fie foarte bună şi solidă, dar saldul contului său, singur, încă nu este document suficient şi hotărîtor pentru aceasta. Un escroc viclean, de fapt poate manevră cu atâta agilitate cu contul său, încât poate ani de rândul este insolvent şi în acelaşi timp acumulează pe la diferite bănci, bonuri respectabile.

Scrisoarea III.

Ce arată Bilanţul?

Până aici a fost vorba despre mijloacele, ce ni-le oferă gura lumii pentru a află, că în cine ne putem încrede. Contul curent al comerciantului a oferit o folositoare corectură a informaţiilor primite de afară. Ba a fost chiar un martor nepărtinitor, relativ la situaţia materială al acelora, cari s'au retras dela afaceri.

Dar contul curent chiar şi dacă ar arată, în mare, că ce lucră un client aflător încă în activitate, totuş nu te desluşeşte cu privire la bonitatea clientului.

Data situația lui într-o anumită zi, contul său va arăta, destul de exact, că oare dela ziua respectivă se îmbunătățește sau slăbește situația lui? Noi însă trebuie să știm de mai înainte precis, bazați pe cifre, că de fapt cum a fost starea aceasta.

Chiar și în cazul, când informatorul tău, de absolută încredere, te-ar asigura, că știe, că X, Y. este bun pentru 10,000 coroane, fiindcă i-a văzut bilanțul, chiar și în acest caz informația o capeți indirect, din a doua mână și dupăcum vei vedea imediat, te poate duce ușor pe căi greșite. Nu-i destul, ca să te informezi în modul acesta — oricât de vrednic de încredere ar fi isvorul tău — că, cât de mare este capitalul de afaceri al cuiva. Ca să poți judeca adevărata lui situație, trebuie să-i mai cunoști și suma pasivelor și mai cu seamă să știi de ce natură îi este averea; pentru că pe deoparte pasivele pot să-i întrecă cu mult capitalul, pe de altă parte se poate întâmpla, ca averea lui să nu fie destul de licuidă.

Bilanțul justificat în regulă formează documentul cel mai demn de încredere al cuiva. Ori și ce altă informație, ce o putem căpăta despre o persoană oarecare, își are originea, mai mult sau mai puțin, dintr'a doua mână, e incompletă și poate să amăgească. Cifrele unui bilanț compus solid nu înșală. Numai cât — bancher fiind — trebuie să cetești și să interpretezi cifrele din bilanț din punctul tău de vedere și nu cu ochii și cu mintea altuia.

Dacă cineva deschide la tine un cont, cu scopul, ca să ridice într-o formă sau alta împrumuturi, așa cred, că cunoașterea amănunțită a situației lui va ușura mult relațiile viitoare dintre voi doi. O legătură de afaceri astfel începută, poate să dureze toată viața: este așadară cu atât mai necesară deplină încredere între voi. Tu ești aplicat a-i primi, pe baza acestei încrederi, pozițiile bilanțului, și el dacă are minte, nu va respinge această condiție a ta. Dacă are minte, zic, căci e sigur, că dacă vei deveni bancherul lui din timp în timp se vor cere dela tine informații privitoare la starea și averea sa. Dacă vei fi orientat asupra acestora pe bază de cifre pozitive, atunci vei putea da răspunsuri sigure la aceste întrebări; dar nu o poți face aceasta atunci, când părerea ta se bazează numai pe lucruri auzite, sau pe presupuneri.

E mare deosebire, dacă poți zice despre cineva că știi, că are avere suficientă și situația lui e bună, decât dacă ar trebui să spui că, deși se bucură de credit, totuși, ce privește averea lui, de prezent nu ești orientat.

E posibil, că partida din chestiune oferă în loc de bilanț referințe. Și chiar dacă toți acești onorabili domni îți vor da informațiile cele mai favorabile despre onestitatea și averea respectivei persoane, totuși toate acestea informații ajung la tine numai din a doua mână și dela persoane, cari și ele încă le știi numai din auzite. Poate că vor fi în stare să-ți specifice până la o coroană capitalul respectivului, dar — dupăcum vom vedea — fără cunoașterea mai amănunțită a cifrelor, nici aceasta nu este un îndreptar sigur, pentru cunoașterea situației momentane. Un comerciant sau întreprinsător cinstit, care — fie din mândrie, fie din prejudiciu, — întârzie de a desvâli bancherului său, cu deplină încredere starea adevărată a întreprinderii sale, păcătuiește contra sa din două puncte de vedere: pe deoparte reduce mărimea creditului, ce l-ar putea căpăta, dacă cândva ar voi să ridice împrumut; — pe de altă parte nu-l provide cu datele de lipsă, pe baza cărora să poată da infor-

mațiuni detaliate și precise asupra situației averii sale, în caz de întrebări sosite din afară. — Fiecine confiază medicului său cu sinceritate secretele organismului său, ca nu cumva în urma necunoaștinței depline a cazului să i-se dea spre folosire medicamente greșite. Tot astfel și din același motiv, fiecare trebuie să fie sincer față de bancherul său, căci altcum — necunoscându-i deplin situația — acesta îi aplică leacuri iritătoare, când are nevoie de purgative, sau îl lasă să piară, când un leac alinător, servit la timp, i-ar putea mântui viața.

Fără îndoială că sunt și de aceia, cari au motive ponderoase ca să ascundă situația afacerilor lor înaintea bancherului; dar pentru aceea ar fi o greșală a presupune, că cineva, fiindcă nu voiește să-și arete bilanțul, ar umbla deja pe căi greșite. Sunt și astfel de oameni, neîncredători, firi închise, cari cu oroare se cugetă chiar și numai la aceea, că bancherii lor vor afla, nu că nu sunt săraci, ci că cât de bine sunt situați. Dar astfel de oameni sunt foarte puțini. Persoane angajate în afaceri mari de comerț, cari pretind favoruri mari dela bănci, recunosc foloasele ce pot rezultă pentru ele din faptul, că bancherii le cunosc situația și o prezintă aceasta ei înșiși bancherilor. Fiecare trebuie să știe, că procedând astfel — pentru cazuri de criză sau de panică — își asigură un credit cu mult mai mare, decât dacă averea lui, ori și cât de considerabilă, ar fi încă necunoscută înaintea bancherilor săi.

Dacă cineva ne-ar întreba, că sub ce titlu de drept se pretinde această informație confidențială și excepțională asupra averii altuia, va fi deajuns a răspunde numai atât, că nu dorim, aceste informații pe seama noastră. E adevărat, că cerem informațiile pe seama noastră, dar nu voim să le refuzăm nici altora, nici unei singure persoane, care este în drept a le cunoaște. Informațiile astfel câștigate trebuie să le împărtășești totdeauna în mod confidențial și altor bănci spre orientarea lor și a clienților lor. Părerea bancherilor despre oameni, în afaceri, și afară de afaceri formează o necesitate de toate zilele și generală; și fiindcă fiecare se încrede pe deplin în astfel de informații, ele trebuie să fie și reale. Intrucât atarnă dela bancher, vor fi reale, dar nu vor fi totdeauna atât de vrednice de încredere, precum ar voi el.

E posibil, ca materialul pe care-și întemeiază judecata, să fie incomplet. Poate că din diverse cauze partidele întârzie a-și arăta situația momentană prin prezentarea bilanțului. În astfel de cazuri bancherul este nevoit să-și formeze părerea, parte din cele auzite, parte pe baza cărților, și parte prin propriile sale observări. Dar fără de un adevărat bilanț, părerea formată în modul acesta nu va fi alta decât — mai mult sau mai puțin — o dibuire.

Înțeleg, că negustorii mai mici dela țară se vor codi încâtva, de a arăta bancherului bilanțul, căci, sau nu au făcut nici când bilanț, sau nu știu să-l compună și pentru aceea nici n'au un bilanț pe care să-l poată arăta. Dacă însă este vorba despre un comerciant mai mare, care însuși acoardă mult credit, atunci cu greu se va denega prezentarea bilanțului. Trebuie să înțeleagă, că dacă fiecare ar cunoaște pe bază de date pozitive situația clienților săi, dacă s'ar ști pretutindenea cu siguranță, că în cine te poți încrede și pe cine trebuie să ocolești, atunci suma anuală a pretensiunilor comerciale neîncassabile, cari de prezent se urcă la milioane, ar scădea considerabil. Nu ne-ar scuti, ce este drept, de pierderile neprevăzute, dar ar împiedeca sistemul de a acorda credit orbește,

în urma căruia fapt se acvîră o sumedenie de pretențiuni dubii, și cari sunt cu atât mai supărătoare cu cât cele mai multe din ele se pot preveni.

Comerciantul cuminte, dacă nu în fiecare an, dar cel puțin tot al doilea sau al treilea an odată își face un bilanț, întocmai ca și căpitanul de corabie, care din timp în timp, face măsurări, ca să constate, că în ce direcție merge. Nu există scuză pentru negustorul, care întrelasă această măsură de precauțiune. Omul de omenie, în momentul în care simte, că dă de greutate și se va nizuî să micșoreze viteza. În modul acesta poate ocoli mai sigur greutatea, piedecile, decât dacă spre marea supărare a creditorilor, ar da orbește înainte, spre ruina completă. Bine zice proverbul: «Cine nu ascultă de cârmaci, pe acela-l înfrânează stâncile».

Bilanțul negustorului, pentru aceea are o importanță atât de mare pentru bancher, fiindcă nu se bazează pe știri auzite sau pe presupuneri. Bilanțul arată în cifre pozitive valoarea comercială a cutărei persoane. În fond va arăta obligamentele sale, precum și suma și natura activelor, căci — după cum vom vedea — e posibil, că deși bilanțul arată, în bună credință, active de mii și zeci de mii, activele acestea sau pot să fie fără valoare, sau să fie nefolosibile din punctul de vedere al bancherului.

Modelul de bilanț — întrebuițat la filiala ta cu ani înainte — e scurt, simplu și lămurit. A ferit banca ta de multe pretențiuni rele; cu ajutorul lui, conducătorii băncii voastre au fost în stare să judece pe deoparte, că unde trebuie ajutat, pe de altă parte, că în vremuri grele unde trebuie impusă rezervă și ocolite loviturile necruțătoare ale crizelor.

(Va urma).

„Ardeleana“ — Orăștie*

Un binevoitor al comitetului de supraveghiere al institutului „Ardeleana“ cearcă în Nr. din 18 Mai c. în ziarul „Românul“ să prezinte convocarea adunării generale extraordinare, ca și când dl Dr. Ioan Mihu ar consimți cu acțiunea aceasta.

Fără nici un scrupul totuși mai adaugă, că terminii cunoscutului comunicat *ar fi cam excepționabili*, deși știe bine că acest comunicat *a eșit în întregime din peana dlui Dr. Ioan Mihu însuș* și numai mulțămire cu pornirea dlor nu exprimă.

Cumcă premenirea mult accentuată de dânsii ne preocupă pe toți de mult, dovedește faptul că dl Dr. Aurel Vlad a fost în repetite rânduri invitat să facă parte din direcțiunea „Ardeleanei“.

Înainte de adunarea generală ordinară din anul c. chiar eu am pertractat cu dânsul, și mi-a răspuns că singur nu intră!

Fiindcă aveam în program și niște schimbări a unor paragrafi din statute i-am propus să urcăm numărul membrilor din direcțiune dela 9 la 12, ca să poată intra și alte 3 persoane nouă.

La aceasta propunere zicea însă, că e ocupat cu pregătirile alegerii dela Sasca, și îndeosebi m'a des-

* Cele-ce urmează ni s'au trimes spre publicare din partea dlui Ioan I. Vulcu, membru în direcțiunea «Ardeleanei».

armat declarând, *că între împrejurările grele financiare de azi, nu ar putea lua răspunderea pentru conducerea institutului!*

Logic luate toate acestea, așa se vede, că comitetul de supraveghiere a înscenat întâiu convocarea, și numai după aceea l-a încunostiințat pe dl Dr. Vlad despre faptul împlinit — *aducându-l* în situația de a le da sprijinul Dsale.

Cea mai mare pedeapsă pentru convocatori ar fi să îi lăsăm să-și formeze majoritatea mult dorită — iar în consecință conducătorii de azi *să se retragă — precum nici că s'ar putea altfel!*

Durere însă interesele institutului nu admit astfel de experimente, ei pretind ca și în viitor să încercăm premenirea în mod și formă normală, fără a alarma pe acționari cu interese de caracter personal și local.

Acestea lămuriri mi-am ținut de datorință să le dau onoraților domni acționari, ca și până la adunarea generală extraordinară din 6 Iunie c. să fie în curat cu situația.

Orăștie, la 22 Mai n. 1913.

Ioan I. Vulcu.

„Fundatiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“.

— Comunicatul Epitropiei administrative. —

I. În decursul lunilor Martie și Aprilie au intrat următoarele contribuiri și donațiuni:

- a) *donațiunea dnei și dlui Dr. Teodor Mihali*, Dej K 4000.—
- b) *prin «Ardeleana»:*
 Enea Medean și soții K 20.—
 banca „Lăpușana“ „ 20.—
 I. Ivan „ 10.—
 banca „Arieșana“ „ 20.— K 70.—
- c) *prin «Banca de asigurare»:*
 tinerimea din Sibiu, din prilejul balului dela 1 Martie K 200.—
 Dr. Laurențiu Pop, avocat, Abrud în amintirea ficei sale Anicuța „ 100.—
 banca „Creditul“ „ 100.—
 banca „Mureșanul“ „ 20.—
 ziarul „Unirea“ Blaj „ 21.—
 I. Man și soții „ 1.—
 N. Macrea „ 10.—
 banca „Auraria“ „ 100.— K 552.—
- d) *prin «Solidaritatea»:*
 banca „Maramurășana“ K 25.—
 Cassa de păstr., Seliște „ 100.—
 Cassa de păstr., Mercurea „ 20.—
 banca „Crișana“ „ 100.—
 banca „Bistrițana“ „ 50.—
 „Rev. Economică“, supra-taxe de anunțuri „ 87.— K 382.—
- e) *prin «Victoria», Arad:*
 suma de K 443.— depusă în 2 Dec. 1909 prin Dr. N. Oncu pentru un fond al ziaristilor, care cu interese s'a transpus fundațiunii noastre K 512·50
 Total K 5516·50

Dela 1 Ianuarie a. c. până la sfârșitul lunii Aprilie au încurs în favorul fundațiunii *K 9263-19*. Starea fundațiunii la 30 Aprilie 1913 este de *K 49,651-44*. Dacă însă vom considera contribuțiile făcute prin mijlocirea ziarelor noastre, care nu ni-s'au transpus încă, totasemenea dacă vom considera dividendele acțiunilor fundațiunii, scăzute în anul curent, cum și prețul celor 120 exemplare din „Monografia Ardelenei“, donate fundațiunii și trimise băncilor noastre spre rescumpărare, reese că starea finală a averii fundaționale a trecut binișor peste *K 50,000*.

II. În scopul augmentării ulterioare a fundațiunii, Epitropia administrativă a rugat pe dnii Mărcuș și Crișan ca una din reprezentațiile dâșilor să o aranjeze în beneficiul ei; tot asemenea a rugat pe dl Aurel P. Bănuțiu; a intervenit la comitetul aranjator al festivităților ce se vor aranja la Orăștie din prilejul adunării „Asociațiunii“ ca vreuna din reprezentații să se țină în favorul fundațiunii; aceeași rugare a făcut-o și cătră dl protopop Traian Oprea din Vârșeț din prilejul serbărilor populare, ce se vor aranja la sfințirea bisericii de acolo și în fine a rugat pe anumiți intelectuali fruntași din cele peste 30 de centre românești să aranjeze conferențe publice, reprezentațiuni sau petreceri în favorul fundațiunii.

Sibiiu, la 15 Maiu 1913.

Epitropia administrativă.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

Ingrijorările agricultorilor pentru pagubele cauzate de înghețul din Aprilie s'au risipit aproape total, ba ploile din Maiu îndreptătesc speranțe relativ frumoase referitor la recolta din acest an. În orice caz din raportul cel mai nou al ministerului de agricultură — despre starea sămănăturilor cu 12 crt. — se poate constata o simțitoare îmbunătățire a situației.

Iată datele mai de seamă din amintitul raport ministerial:

Dorința agricultorilor din mai multe părți ale țării de-a avea ploaie, s'a realizat aproape preste tot locul, căci deja cu finea lui Aprilie și începutul lui Maiu, s'au descărcat ploi aproape generale, al căror efect se cunoaște deja de acum. E adevărat că aceste ploi mai adeseori au fost împreunate cu furtuni mai mari sau mai mici, cari însă în general n'au cauzat stricăciuni. În urma ploilor din 3—7 Maiu temperatura a scăzut repentin, pe alocurea având de urmare chiar ninsoare și mici înghețuri preste noapte. După 7 Maiu ploile au mai încetat, dar temperatura a rămas în general sub normal.

Dintre spicoasele de toamnă, cele sămănite mai de timpuriu sunt frumoase. Cele de primăvară încă stau relativ destul de bine, deși pe alocurea sunt rari și cam împresurate de buruieni. Porumbul, cartofii, napii și nutrețurile artificiale au răsărit frumos. S'a început săpatul. Nutrețurile artificiale sunt dese și pe alocurea se cosesc deja.

Astfel în general situația agricolă, după toamna prea ploioasă și iarna geroasă și considerând și înghețul din primăvară, se poate numi destul de favorabilă. Se simte lipsa acum de timp mai călduros.

Grâul de toamnă este în general frumos, mai ales cel sămănat mai de timpuriu, care e des și sănătos. Cel sămănat mai târziu, în toamnă, este mai

adeseori rar și cu buruieni. Stricăciuni de șoareci nu se prea arată, fiind aceștia în mare parte nimicivi de ploile multe din toamnă urmate de îngheț. Acestea se potrivesc aproape întocmai pentru ținuturile de pe ambii țărmuri ai Dunării, dintre Dunăre și Tisa și de pe țărmurii Tisei. În Ardeal grâul de toamnă sămănat din vreme este frumos, pe când cel de mai târziu este în general foarte slab și pe alocurea a trebuit arat din nou și înlocuit cu altfel de semințe. Stricăciuni de șoareci se relatează în Ardeal din comitatul Hunedoarei, cercul Gioagiului.

Secara de toamnă se desvoaltă relativ destul de bine. A dat deja mai preste tot locul în spic. Se aud plângeri că sămănăturile sunt mai rare și paiele mai mici, ca în anii trecuți. Spicele de altfel sunt mari și frumoase. Aceste caracterizări se potrivesc, aproape fără excepție pentru toată țara.

Grâul și secara de vară, precum și sămănăturile de ovăș și orz, au răsărit, în general, frumos. Pagubele cauzate de înghețul din Aprilie s'au îndreptat pe deplin. Se cere timp cald.

Porumbul s'a sămănat deja preste tot locul și, în general luat, e frumos și de culoare verde, sănătoasă. În unele locuri a răsărit mai rar și mai slăbuț din cauza semințelor nesănătoase și ceci folosite la sămănat. Săpatul porumbului este în multe locuri deja în curgere. În comitatele transilvănene încă au răsărit porumburile și se desvoaltă frumos, fiind azi-mâne de sapă.

Cartofii s'au pus deja și au și răsărit, în general, frumos. Pe alocurea s'a început deja săpatul lor. În Ardeal cam acum răsar.

La napii de nutreț și de zahar sămănați mai de timpuriu se observă stricăciuni de insecte, pe când cei sămănați mai târziu se desvoaltă egal și frumos. Săpatul e în curgere, ba pe alocurea s'a început deja și săpatul de-a douaoară.

Rapița în parte a înflorit. În ținutul dintre Dunăre și Tisa, — deși în unele locuri cam rară — rapița este frumoasă, pe când în alte părți e mai slăbuță, dar totuși mijlocie. *Sămănăturile de grădină* în multe locuri au fost cam împedecate în desvoltare de timpul uscat din Aprilie, dar după ploile din urmă, în general s'au recules. Fasolea a răsărit și se desvoaltă bine, mazărea acum înflorește. S'a început săpatul. Punerea răsadului de varză a cam întârziat din cauza timpului rece și de-abia acum se începe. În multe locuri suferă din cauza insectelor. *Hemeiul* este în ținuturile dintre Dunăre și Tisa și pe țărmul stâng al Tisei frumos și ajunge înălțimea de 2—4 metri. Cănepa și inul de-ase-menea sunt frumoase. *Tutunul* acum se așază în pământ din paturile calde și răsadurile sunt verzi și sănătoase. Se așteaptă căldură. Dintre nutrețurile măiestrite, *trifoiul* este — cu excepția Ardealului — preste tot locul foarte frumos și des. Promite recoltă abundentă. Asemenea și luțerna. Starea *fânașelor* este în general multămitoare. Acestea s'au recules binișor în urma ploilor. Asemenea și pășunile. Dintre *pomi*, piersecii au suferit mult în urma înghețului din Aprilie și o oareșicare recoltă — slabă și aceasta — se poate aștepta numai în locurile mai ferite. Aproape tot așa stau și cireșii și vișinii mai văratici, pe când sortele mai târzii promit recoltă bunioară. Prunilor de-ase-menea le-a stricat înghețul și recolta poate fi numai mijlocie sau slăbuță. *Nucile* promit în comitatele din Ardeal recoltă abundentă, fiind nealterate de îngheț. Tot cam așa stau merii și perii.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea.

Sibiu, 22 Maiu 1913.

In pietele externe de bani situatia s'au mai ameliorat incatva in saptamana expirata dela ultimul nostru raport incoace. In deosebi au parasit rezerva, observata timp atat de indelungat, bancile mari din London, dela cari au si sosit in ultimele zile oferte considerabile la Berlin. Aici in urma acestor oferte discountul privat s'a redus la $5\frac{1}{4}\%$, iar banii de zi s'au negociat cu 5% . In London discountul privat s'a stabilit la $3\frac{1}{16}\%$, iar in Paris s'a asteptat pe azi, Joi, reducerea etalonului oficial. Dacã a si urmat aceasta reducere sau nu, in momentul când scriem aceste șire încă nu știm. Discountul privat cotează 4% .

In piața internă lipsa și scumpetea de bani se mențin neschimbate. Ofertele din străinătate lipsesc total. Discountul privat a cotat în Viena $5\frac{3}{4}\%$, iar în Budapesta $5\frac{7}{8}\%$ — $7\frac{1}{2}\%$ și mai bine. Pentru ultimo cercurile financiare prevăd o încordare și mai mare a pieței de bani.

SOC. FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Beregsana“ *cassă de păstrare, soc. pe acții în Beregsău*, a hotărît în ultima sa adunare generală licuidarea, expirând termenul pentru care a fost întemeiată. Ca licuidatori au fost aleși domaii: Iosif Merza, Constantin Bugariu, Toma Ghilăzanu, Ioan Luminosu, Moise Ciurciu, Dr. George Adam și Dr. Cornel Crăciunescu, foști, cu excepția celor doi din urmă, membrii ai direcțiunii.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Votul acționarului interesat. Prin sentința sa Nr. 228/913 V. dela 26 Martie a. c. Curia reg. a enunțat, că acționarul, în adunarea generală, nu poate concurge cu votul său la deciderea unor chestiuni în cari el este interesat și dacă totuși a făcut-o, în caz de atacare a hotărârilor luate, votul dat este a se detrage din numărul voturilor valide.

Neadministrarea competențelor convenite cassei de asigurare a muncitorilor — defraudare. Detragerea competențelor convenite cassei de asigurare a muncitorilor dela muncitori și neadministrarea acestor competențe la locul convenit a fost calificată de curând din partea forurilor judecătorești, în trei instanțe, ca defraudare.

AFACERI DE DARE.

Fasionarea și plățirea dării de câștig cl. III. după marcele de prezență resp. după tantiemă. In sensul hotărârii principiale Nr. 28,696,912 P. a *Judecătoriei administrative*, întreprinderile obligate la dare de seamă publică sunt datoare a fasionă marcele de prezență resp. tantiemele plătite; a incassa dela cei-ce trag aceste venituri darea de câștig classa III și a o administră perceptoratului regesc.

Prin urmare întreprinderea nu este în drept a cere ca darea convenită, erarul reg. să o pretindă mai întâiu dela membrii direcțiunii, resp. al comitetului de supraveghiare.

CRONICĂ.

Necrolog. Dr. Isidor Pop, membru fondator și în ultimul timp directorul executiv al institutului „*Poporul*” din Lugoș a încetat din viață la 16 crt. în etate de 43 de ani

*

Valorizarea plantelor medicinale. In timpul dela 29 Iulie — 6 August a. c. se va ținea la academia agricolă din Cluj un curs pentru preoți și învățatori în scop de a le face cunoscute modul de culegere, de împachetare, de transportare și de valorizare a plantelor medicinale, ce cresc sălbatic și cari sunt mai căutate și mai bine plătite în comerciu. Cunoștințele câștigate frecuantanții cursului ar avea să le răspândească între, poporul dela sate. Frecuantanții primesc locuință gratuită și un pausal de călătorie de K 24—. Cererile pentru admiterea la curs, adresate ministrului de agricultură, trebuie trimise *până la 10 Iulie a. c.* la direcțiunea academiei de agricultură din Cluj.

Indemnăm pe preoții și învățătorii noștri să cerceteze în număr cât mai mare acest curs folositor, având după absolvarea lui puțină de a ajuta poporul țaran să ajungă la un nou și bun isvor de venit. Indemnăm la aceasta cu atât mai mult cu cât sperăm că în curând vom fi în poziție a le pune la îndemână și un îndreptar relativ la culegerea, transportul și valorizarea plantelor medicinale.

*

O bancă a învățătorilor români. „Gazeta Invățătorilor”, ce apare în Șimleul-Silvaniei, pledează în Nr. ei ultim, la loc de frunte, pentru înființarea unei bănci învățătoresți. „Neavând averușcă privată ori venite corăspunsătoare — zice — învățătorul n'a avut nici creditul trebuincios, pentru a-și asigura o înaintare materială cât de modestă.” Ca în viitor să fie astfel și să se combată sărăcia între cei vreo 3000 de învățători români autorul cere *«înființarea unei bănci, care să servească exclusiv interesele financiare ale învățătorimii și să o ajute a ajunge dacă nu la negoț, barem la pământ bun și ieftin.»* Doar a subserie câte o acție de 200—300 coroane și a o plăti în rate în 1—2 ani nu este mare greutate!

Progresăm minunat noi Români; azi-mâne vom întemeia bănci și după branșe, căci după confesiuni avem deja!

Dividenda băncilor noastre pro 1912.

	%	Suma K	De plată
«Agricola», Hunedoara	7	3.50	
«Agricola», Lugoj	7	14.—	1 Aprilie 1913
«Agricola», Sebeș	—	6.—	
«Agricola», Ecica	6	6.—	30 Martie „
«Ardeleana»	12	12.—	25 „ „
«Arieșana»	7	7.—	
«Armonia»	6	6.—	1 Aprilie „
«Auraria»	15	30.—	31 Martie „
«Aurora», Baia mare	—	6.—	
«Ajutorul»	—	8.—	20 Febr. „
«Avrigeana»	7	7.—	15 Martie „
«Ajutorul»	8	—	
«Bănățana»	8	4.—	30 Ia 1. „
«Banca Poporală», Arpaș	—	4.—	2 Martie „
«Banca Poporală», Dej	6	6.—	21 Ian. „
«Bihoreana»	7	14.—	7 Martie „
«Bocșana»	—	7.—	
«Beregsana»	—	9.—	16 Febr. „
«Bistrițana»	8	16.—	20 Martie „
«Brădetul»	12	6.—	20 „ „
«Banca pop.», Caransebeș	6	6.—	12 Martie „
«Berzovia»	—	3.—	1 Iulie „
«Banca de asigurare»	3	6.—	21 Martie „
«Cassa de păstr.», Sasca-mont.	—	7.—	
«Chiorana»	—	8.—	25 Martie „
«Cordiana»	9	9.—	23 Febr. 1913
«Coroana», Bistrița	6	12.—	1 Martie „
«Corvineana»	14	14.—	24 Febr. „
«Crișana»	11	11.—	23 „ „
«Cugiereana»	8	8.—	16 Mai „
«Câmpiana»	7	7.—	13 „ „
«Cârțișoreana»	5	5.—	25 „ „
«Cassa de păstr.», Mercurea	8	8.—	16 „ „
«Cassa de păstr.», Săliște	7	21.—	28 „ „
«Codreana»	6	6.—	
«Concordia», Uzdin	—	8.—	1 Mai „
«Decebal»	—	8.—	1 Martie „
«Drăganul»	7	7.—	18 Febr. „
«Dacia»	8	—	
«Doina»	10	10.—	1 Mai „
«Detunata»	10	5.—	4 Martie „
«Economul»	—	8.—	
«Economia», Cohalm	6½	6.50	
«Frăția»	—	6.—	
«Furnica»	7	28.—	24 Martie „
«Făgețana»	—	12.—	28 Martie „
«Frățietatea»	8	8.—	31 „ „
«Geogeană»	7	7.—	16 Mai „
«Grănițerul», Dobra	9	9.—	1 Mai „
«Hațiegană»	8	8.—	28 Martie „
«Iulia»	12	12.—	1 Aprilie „
«Izvorul», Sebeșul-de-jos	8	8.—	
«Lăpușana»	7	7.—	15 Mai „
«Luceafărul»	—	8.—	28 Febr. „
«Luncana»	5	5.—	1 Aprilie „
«Lumina»	5	5.—	26 Martie „
«Lipovana»	—	16.—	18 Martie „
«Mercur», Năsăud	8	16.—	1 Iunie „
«Monoreana»	7	3.50	1 Iulie „
«Mureșana»	8	8.—	1 Aprilie „
«Mureșanul»	7	14.—	22 Febr. „
«Minerva», Beclean	6	6.—	1 Iulie „
«Mielul»	12	12.—	9 „ „
«Mărgineana»	8	8.—	31 Martie „
«Noiana»	7	—	
«Nădlăcana»	—	7.—	9 Febr. „
«Olteana»	6	12.—	1 Mai „
«Orientul»	7	7.—	15 „ „
«Oraviciană»	7	7.—	27 Martie „
«Patria»	12	24.—	12 Febr. „
«Plugarul», Săcădate	9	9.—	
«Poporul» Seliște	5	5.—	24 „ „
«Progresul»	7	7.—	1 Aprilie „
«Parsimonia»	8	8.—	27 „ „
«Piatra»	—	7.—	
«Poporul», Lugoj	—	7.—	
«Porumbăceana»	8	8.—	9 Martie „
«Riureana, K.-Mon.»	—	8.—	
«Sătmăreana»	7	14.—	
«Sebeșana», S.-sebeș	10	10.—	6 Martie „
«Selăgeana»	7	7.—	15 Aprilie „
«Sentinela»	7	7.—	1 „ „
«Șercăiana»	10	—	
«Șteana»	7	7.—	20 „ „

	%	Suma K	De plată
«Sebeșana», Caransebeș	7	14.—	25 Martie „
«Silvania»	6	6.—	
«Șoimul», Uioara	7	7.—	11 Aprilie „
«Someșana»	8	16.—	
«Speranța», Hosman	5	2.50	
«Șoimul», Vașcău	—	3.50	12 Febr. „
«Șincana»	8	—	
«Tărnăveana», Sighișoara	—	6.—	11 „ „
«Tibleșana»	—	8.—	1 Mai „
«Timișana»	9	18.—	19 Febr. „
«Turnu-Roșu»	6	6.—	5 Martie „
«Victoria»	10	20.—	
«Voileana»	7	7.—	1 Mai „
«Vatra»	7	7.—	
«Viitorul»	6	6.—	
«Vlădeasa»	7	7.—	27 Martie „
«Vulturul», Sânmărtin	7	7.—	8 „ „
«Vulturul», Tășnad	6	6.—	
«Zărândeana»	10	10.—	23 Febr. „
«Zlăgneana»	7	3.50	20 „ „

Mai departe se rescumpără la «Albina» cuponul pe 1912 dela: «Cassele priv. de impr. pe amanet», București cu Lei 30.—

BIBLIOGRAFIE.

Legea despre izlaurile comune neîmpărțite (Articolul de lege X din anul 1913) de Teodor V. Păcățianu, publicată în organul nostru, a apărut și în broșură separată, de 45 pag., ca Nr. 13 din „Biblioteca Băncilor Române”. Se poate procura la Administrația „Revistei Econ.” și costă exemplarul 50 fil. + 5 fil. pentru porto.

Recomandăm băncilor noastre procurarea acestei broșurele folositoare, pe care împărțindu-o între clienții lor interesați, pot face bune servicii acestora, dându-le prilej a se putea orienta asupra drepturilor, ce le garantează, și a obligamentelor, ce le impune noua lege.

SUMAR.

O masă a studenților în Făgăraș. — Latifundiile și mica proprietate. — Bancherul din provincie. — „Ardeleana” — Orăștie. — Fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria. — Agricultură: Situațiunea agricolă. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: Beregsana, cassă de păstrare societate pe acții în Beregsău. — Jurisdicțiune: Votul acționarului interesat, Neadministrarea competițiilor convenite cassei de asigurare a muncitorilor — defraudare. — Afaceri de dare: Fasionarea și plățirea dării de câștig cl. III. după marcele de prezență resp. după tantiemă. — Cronică: Valorizarea plantelor medicinale, Necrolog, O bancă a învățătorilor români. — Dividenda băncilor noastre pro 1912. — Bibliografie: Legea despre izlaurile comune neîmpărțite.

Caută post.

Un servitor judecătoresc în pensie, proprietar de casă, versat în afaceri funduare ba și în afaceri de cancelarie, manipulare de arhiv, copieri, provocări, corespondență, posedă și limba ungurească, are scrisoare bună, om căsătorit, are 2 copii, e român, etate 53 de ani, **caută post de econom** la institut de bani, unde ar putea în caz de lipsă săvârși și mici lucrări de cancelarie. Retribuția normală, cvartir, încălzit, luminat, și o plată normală. A se adresa la administrația «Revistei Economice».